

Briuselis, 2016 07 20
COM(2016) 505 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR
NACIONALINIAMS PARLAMENTAMS**

**dėl Direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva dėl darbuotojų komandiravimo,
pasiūlymo atsižvelgiant į subsidiarumo principą ir vadovaujantis Protokolu Nr. 2**

1. ĮVADAS

Savo politinėse gairėse¹ Komisija įsipareigojo skatinti tvirtesnę ir teisingesnę vidaus rinką. Sąjunga sukūrė vidaus rinką, grindžiamą labai konkurencinga socialine rinkos ekonomika, siekiančia visiško užimtumo ir socialinės pažangos, ir užtikrina jos veikimą.

Tokiomis aplinkybėmis ir laikydamasi 2016 m. Komisijos darbo programos, Komisija 2016 m. kovo 8 d. priėmė pasiūlymą² dėl Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo³ tikslinės peržiūros. Pasiūlyme nurodytų veiksmų ir politinių alternatyvų priežastys paaiškintos aiškinamajame memorandume, siūlomos direktyvos konstatuojamosiose dalyse ir prie pasiūlymo pridėtoje Poveikio vertinimo ataskaitoje⁴.

Iš esmės pasiūlymo tikslas – užtikrinti, kad laisvė teikti paslaugas Sąjungoje būtų įgyvendinama laikantis vienodų bendrovių veiklos sąlygų ir darbuotojų teisių apsaugos. Praėjus dviem dešimtmečiams nuo Direktyvos 96/71/EB priėmimo Komisija nustatė, kad dėl dabartinės ekonominės ir socialinės valstybių narių padėties ji tokių sąlygų nebeužtikrina. Todėl ji pasiūlė teisėkūros veiksmą. Komisijos pasiūlymu – tam tikrais tiksliniais Direktyvos 96/71/EB pakeitimais – siekiama išspręsti nustatytas konkrečias problemas.

Vadovaudamiesi prie Sutarčių pridedamu Protokolu Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo, nacionaliniai parlamentai gali pateikti pagrįstą nuomonę, jei mano, kad teisėkūros akto projektas neatitinka subsidiarumo principo⁵. Jei nacionalinių parlamentų pagrįstos nuomonės sudaro ne mažiau kaip trečdalį visų nacionaliniams parlamentams skirtų balsų⁶, Komisija turi peržiūrėti pasiūlymą. Remdamasi šios peržiūros rezultatais Komisija gali nuspręsti pasiūlymo nekeisti, pakeisti iš dalies arba atšaukti ir turi pagrįsti savo sprendimą.

Per Protokolo Nr. 2 6 straipsnyje nurodytą laiką 14 nacionalinių parlamentų Komisijai pateikė pagrįstas nuomones, kuriose nurodė, kad 2016 m. kovo 8 d. Komisijos pateiktas pasiūlymas neatitinka subsidiarumo principo, todėl buvo pradėta minėto Protokolo 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta procedūra. Šio komunikato tikslas – reaguoti į šį susirūpinimą, kiek tai susiję su subsidiarumo principu.

Šiuo atveju Komisija norėtų priminti, kad stiprinti ryšius su nacionaliniais parlamentais ir kurti naują partnerystę kaip galimybę priartinti Sąjungą prie piliečių yra vienas iš jos

¹ http://ec.europa.eu/priorities/publications/president-junckers-political-guidelines_lt.

² COM(2016) 128 *final*, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016PC0128&qid=1459769597959&from=EN>.

³ 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (OL L 18, 1997 I 21, p. 1.).

⁴ SWD(2016) 52 *final*.

⁵ Nacionaliniai parlamentai pagrįstą nuomonę apie teisėkūros akto projektą pateikia per aštuonias savaites nuo jo perdavimo visomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis.

⁶ Kiekvienas nacionalinis parlamentas turi du balsus. Kai parlamentinę sistemą sudaro dveji rūmai, kiekvienas rūmas turi po vieną balsą.

prioritetų⁷. Komisijai labai svarbu gilinti institucines žinias apie konkrečias šalis ir kurti tarpusavio supratimą bei veiksmingus valstybių narių ir Europos komunikacijos kanalus⁸.

2. PROCEDŪRA

Protokolo Nr. 2 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta procedūra iš esmės skirta subsidiarumo principo taikymui, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 5 straipsnio 3 dalyje⁹. Taigi, pagal Protokolo Nr. 2 6 straipsnį teikiamose pagrįstose nuomonėse nacionaliniai parlamentai turi nurodyti, kodėl, jų nuomone, teisėkūros akto projektas neatitinka to principo.

Per Protokolo Nr. 2 6 straipsnyje nurodytą laiką pagrįstas nuomones Komisijai pateikė 14 nacionalinių parlamentų rūmų iš 11 valstybių narių, todėl buvo pradėta Protokolo Nr. 2 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta procedūra. Nuomones pateikė šie parlamentų rūmai (skliausteliuose nurodytas balsų skaičius): Rumunijos Atstovų Rūmai (1), Rumunijos Senatas (1), Čekijos Atstovų Rūmai (1), Čekijos Senatas (1), Lenkijos Seimas (1), Lenkijos Senatas (1), Lietuvos Respublikos Seimas (2), Danijos Parlamentas (2), Kroatijos Parlamentas (2), Latvijos Saeima (2), Bulgarijos Nacionalinė Asamblėja (2), Vengrijos Nacionalinė Asamblėja (2), Estijos Parlamentas (2) ir Slovakijos Respublikos Nacionalinė Taryba (2). Šios pagrįstos nuomonės sudarė 22 balsus¹⁰.

Be to, šeši nacionaliniai parlamentai (Ispanijos *Cortes Generales*, Italijos *Camera dei Deputati*, Portugalijos *Assembleia da República*, Jungtinės Karalystės Bendruomenių Rūmai, Prancūzijos Senatas ir Italijos *Senato della Repubblica*) atsiuntė nuomones pagal politinio dialogo sistemą, kuriose iš esmės sutiko, kad pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą.

Komisija 2016 m. gegužės 11 d., t. y. kitą dieną po termino, nustatyto Protokolo Nr. 2 6 straipsnyje, pabaigos, viešai patvirtino pradedanti Protokolo Nr. 2 7 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą.

Vadovaudamasi savo įsipareigojimu užtikrinti, kad nacionaliniai parlamentai dalyvautų Europos sprendimų priėmimo procese, Komisija atidžiai išanalizavo pagrįstas nuomones. Prieš darydama išvadas, ji užmezgė tiesioginį ryšį su nacionaliniais parlamentais, kad išspręstų kilusius klausimus, visų pirma ES parlamentų Europos reikalų komitetų

⁷ Komisijos politinių gairių 10 punkto „Demokratišnių pokyčių sąjunga“ paskutinė pastraipa: „*Ryšiai su nacionaliniais parlamentais man itin svarbūs, ypač kai reikia užtikrinti, kad būtų laikomasi subsidiarumo principo. Nagrinėsiu, kaip būtų galima pagerinti ryšius su nacionaliniais parlamentais, kad Europos Sąjunga taptų artimesnė piliečiams.*“

⁸ Komisijos nariams skirtuose įgaliojamosiuose raštuose Pirmininkas nurodė: „*Visi Komisijos nariai turėtų imtis naujos partnerystės su nacionaliniais parlamentais: jiems reikia skirti ypatingą dėmesį ir noriu, kad [...] svarbius pasiūlymus ar iniciatyvas nacionaliniams parlamentams pristatytų ir paaiškintų Komisijos nariai. Tai taip pat turėtų leisti pagilinti mūsų institucijos žinias apie konkrečias šalis ir kurti tarpusavio supratimą bei veiksmingus valstybių narių ir Europos komunikacijos kanalus.*“

⁹ ES sutarties 5 straipsnio 3 dalis: „*Pagal subsidiarumo principą tose srityse, kurios nepriklauso Sąjungos išimtinai kompetencijai, ji ima veikti tik tada ir tik tokiu mastu, kai valstybės narės numatomo veiksmo tikslų negali deramai pasiekti centriniu, regioniniu ir vietiniu lygiu, o Sąjungos lygiu dėl numatomo veiksmo masto arba poveikio juos pasiekti būtų geriau.*“

¹⁰ Riba, nuo kurios taikoma Protokolo Nr. 2 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta procedūra, yra 19 balsų.

konferencijos (COSAC) 2016 m. birželio 13 d. posėdyje, kur preliminariai pasidalyta nuomonėmis apie procedūrinius aspektus, ir 2016 m. liepos 11 d. posėdyje, kur įvyko reikšmingų diskusijų platesniame socialinio ES matmens svarstymų kontekste.

3. KOMISIJOS SIŪLOMA DIREKTYVA, KURIA IŠ DALIES KEIČIAMA DIREKTYVA DĖL DARBUOTOJŲ KOMANDIRAVIMO

2016 m. kovo 8 d. Komisijos pasiūlyta direktyva, kuria iš dalies keičiama 1996 m. Direktyva dėl darbuotojų komandiravimo, grindžiama vidaus rinkos teisiniu pagrindu, t. y. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 53 straipsnio 1 dalimi ir 62 straipsniu. Komandiravimas iš esmės yra tarpvalstybinio pobūdžio reiškinys. Bet kokia komandiravimo veikla yra susijusi su bent dviem valstybėmis narėmis. Komandiravimo taisyklėmis nustatomos asmenų, esančių skirtingose valstybėse narėse, – darbdavio, esančio kilmės valstybėje narėje, ir darbuotojo, kuris laikinai gyvena kitoje valstybėje narėje, – teisės ir prievolės. Tam tikromis aplinkybėmis bendrą atsakomybę turi prisiimti ir paslaugų gavėjas toje kitoje valstybėje narėje.

Taigi, darbuotojų komandiravimas atlieka labai svarbų vaidmenį vidaus rinkoje, visų pirma tarpvalstybinio paslaugų teikimo sektoriuje. Komisija yra pasiryžusi stiprinti vidaus rinką, o tai, *inter alia*, reiškia, kad reikia skatinti laisvę teikti paslaugas apskritai ir visų pirma darbuotojus komandiruojančių bendrovių laisvę teikti paslaugas. Tai bus įmanoma tik tada, kai bus užtikrinta tokia teisinė komandiravimo sistema, kurios taisyklės yra aiškios, teisingos ir įmanomos įgyvendinti.

Komisijos pasiūlyme numatyti tokie trys pagrindiniai 1996 m. direktyvos pakeitimai:

- pirmiausia pasiūlyme išdėstytos į priimančiąją valstybę narę komandiruoto darbuotojo darbo užmokesčiui taikomos privalomos taisyklės. Teisės aktuose ar visuotinai taikomose kolektyvinėse sutartyse nustatytos taisyklės tampa privalomos komandiruotiems darbuotojams visuose ekonomikos sektoriuose. Jei valstybės narės, vadovaudamosi savo nacionalinėmis taisyklėmis ir praktika, reikalauja, kad įmonės sudarytų subrangos sutartis tik su tomis įmonėmis, kurios darbuotojams užtikrina tokias pačias darbo užmokesčio sąlygas, kokios taikomos rangovui, pasiūlymu valstybės narėms leidžiama taikyti tokias taisykles ir įmonėms, komandiruojančioms darbuotojus į jų teritoriją;
- antra, pasiūlyme nustatyta, kad sąlygos, kurios turi būti taikomos darbuotojus samdančioms tarpvalstybinėms agentūroms, turi būti tokios, kokios pagal Direktyvos 2008/104/EB 5 straipsnį taikomos darbuotojus samdančioms nacionalinėms agentūroms;
- trečia, pasiūlyme nustatyta, kad tais atvejais, kai numatoma, kad komandiruotės trukmė viršys 24 mėnesius arba kai faktinė komandiruotės trukmė viršija 24 mėnesius, priimančioji valstybė narė laikoma šalimi, kurioje paprastai atliekamas darbas. Todėl, vadovaujantis Reglamento „Roma I“¹¹ taisyklėmis, komandiruojamų darbuotojų darbo sutartims bus taikoma priimančiosios valstybės narės darbo teisė, nebent šalis būtų sutarusios pasirinkti kitą teisės sistemą.

Pasiūlyme nenagrinėjami klausimai, susiję su 2014 m. Direktyva dėl vykdymo užtikrinimo, kuria siekiama sustiprinti priemones, kuriomis kovojama su įstatymų

¹¹ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės (Roma I) (OL L 177, 2008 7 4, p. 6).

apėjimu ir sukčiavimu darbuotojų komandiravimo srityje ir taikomos sankcijos. Ja veikiau sprendžiami klausimai, susiję su pirminėje 1996 m. Direktyvoje nustatyta Sąjungos reglamentavimo sistema. Taigi, siūloma direktyva, kuria atliekama tikslinė 1996 m. direktyvos peržiūra, ir Direktyva dėl vykdymo užtikrinimo papildo ir sustiprina viena kitą.

4. SUBSIDIARUMO APŽVALGA

4.1. Subsidiarumo principas ir Protokolas Nr. 2

Vadovaujantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika¹², subsidiarumo principo laikymosi teisminė kontrolė reikalauja nustatyti, ar Sąjungos teisės aktų leidėjas, remdamasis išsamia informacija, galėjo manyti, kad siūlomo veiksmo tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Taigi Teismas pripažįsta tam tikrą Sąjungos institucijų veiksmų laisvę vertinant atitiktį subsidiarumo principui. Tokio paties teisinio sprendimo reikalaujama peržiūrint Komisijos teisės aktų pasiūlymus pagal Protokolą Nr. 2.

Pagal Protokolo Nr. 2 6 straipsnį nacionaliniai parlamentai pagrįstose nuomonėse turi nurodyti, kodėl, jų nuomone, teisėkūros akto projektas neatitinka subsidiarumo principo. Todėl šioje apžvalgoje apsiribojama nustatymu, ar siūlomos iš dalies pakeistos direktyvos tikslai būtų geriau pasiekti Sąjungos lygmeniu.

Teisėkūros procese bus atsižvelgta į visus nacionalinių parlamentų išsakytus argumentus, todėl Komisija ketina detalai ir atskirai juos išnagrinėti atitinkamiems parlamentams skirtuose raštuose pagal politinio dialogo sistemą.

4.2. Nacionalinių parlamentų iškelti subsidiarumo aspektai

Nacionalinių parlamentų pagrįstose nuomonėse pateikta tokių su subsidiarumu susijusių argumentų:

- dabartinės taisyklės yra pakankamos ir adekvačios (4.2.1.);
- veiksmų šioje srityje reikia imtis ne Sąjungos lygmeniu (4.2.2.);
- pasiūlyme nepakankamai atsižvelgiama į valstybių narių kompetenciją darbo užmokesčio ir darbo sąlygų srityje (4.2.3.);
- pasiūlyme pateiktas subsidiarumo principo taikymo pagrindimas yra pernelyg aptakus (4.2.4.).

4.2.1. Dabartinės taisyklės yra pakankamos ir adekvačios

Keli nacionaliniai parlamentai tvirtino, kad šiuo metu galiojančios taisyklės yra adekvačios bent tuo atveju, kai dabartinėmis direktyvomis valstybėms narėms suteikiama galimybė išplėsti bendrųjų taisyklių taikymą (kolektyvinių sutarčių taikymas ne tik statybos sektoriuje, per laikinojo įdarbinimo įmonę įdarbinti darbuotojai). Estijos Parlamentas pateikia panašų argumentą dėl komandiruočių darbuotojų darbo sąlygų.

Pasiūlymo tikslas – užtikrinti vienodas nacionalinių ir tarpvalstybinių paslaugų teikėjų veiklos sąlygas ir kad visuose ekonomikos sektoriuose visiems toje pačioje vietoje dirbantiems darbuotojams būtų taikomos tokios pačios privalomos taisyklės, nepriklausomai nuo to, ar jie yra vietos darbuotojai, ar komandiruoti darbuotojai.

¹² Byla C-547/14, *Philip Morris*, EU:C:2016:325, 218 punktas.

Valstybėms narėms suteikta galimybė, bet ne prievolė, taikyti šias taisykles ne tik statybos, bet ir kituose sektoriuose neleidžia visapusiškai pasiekti šio tikslo. Iš tiesų tokiomis aplinkybėmis valstybės narės gali nuspręsti netaikyti tų taisyklių, taigi nesudaryti vienodų veiklos sąlygų ir neužtikrinti adekvačios kitų sektorių komandiruočių darbuotojų apsaugos. Prievolė visoms valstybėms narėms taikyti šias taisykles visuose ekonomikos sektoriuose negali būti nustatyta nacionaliniu lygmeniu, todėl ji turi būti nustatyta Sąjungos lygmeniu. Todėl Komisija mano, kad šiuo atžvilgiu pasiūlymo tikslų geriau siekti Sąjungos lygmeniu.

Tas pats pasakytina apie valstybių narių prievolę taikyti tas pačias sąlygas tiek tarpvalstybiniais, tiek nacionaliniais per laikinojo įdarbinimo įmonę įdarbintiems darbuotojams.

Bulgarijos Nacionalinė Asamblėja, Čekijos Senatas, Estijos Parlamentas, Vengrijos Nacionalinė Asamblėja, Lietuvos Respublikos Seimas, Latvijos Saeima, Rumunijos Atstovų Rūmai ir Slovakijos Respublikos Nacionalinė Taryba įrodinėja, kad darbo užmokesčio derinimas skirtingose valstybėse narėse turėtų būti tolesnio ekonomikos vystymosi pasekmė, o ne Sąjungos teisėkūros veiksmų rezultatas. Šiuo atžvilgiu reikėtų pastebėti, kad pasiūlyme nekeliamas tikslas suderinti darbo užmokesčių visose valstybėse narėse. Pasiūlymu tik siekiama užtikrinti, kad priimančiojoje valstybėje darbo užmokesčiui taikomos privalomos taisyklės taip pat būtų taikomos į tą valstybę narę komandiruotiems darbuotojams. Be to, faktas, kad ekonomikos vystymasis ilgainiui gali padidinti darbo užmokesčio konvergenciją, nereiškia, kad nereikia užtikrinti – kad ir laikinai – vienodų veiklos sąlygų bendrovėms ir tinkamos komandiruočių darbuotojų apsaugos.

4.2.2. Tinkamas veiklos lygmuo

Visose pagrįstose nuomonėse, išskyrus pateiktąją Danijos Parlamento, tvirtinama, kad veiklos tikslą galima geriau pasiekti valstybių narių lygmeniu ir kad Komisija nepateikė pakankamų įrodymų, kad geriau tą veiklą vykdyti Sąjungos lygmeniu.

Kai kurie pagrįstas nuomones pateikę nacionaliniai parlamentai teigė, kad tai visų pirma pasakytina apie kai kurias siūlomas taisykles: privalomų kolektyvinių sutarčių taikymo ne tik statybos sektoriuje (Bulgarijos Nacionalinė Asamblėja, Čekijos Atstovų Rūmai ir Čekijos Senatas) ir subrangos grandinėms bei per laikinojo įdarbinimo įmonę įdarbintiems darbuotojams taikomas taisykles (Lenkijos Seimas ir Senatas). Vengrijos Nacionalinės Asamblėjos teigimu, pasiūlyme nustatant „darbo užmokesčio“ koncepciją, kuri pakeistų dabartinę „minimalios užmokesčio normos“ koncepciją, nesukuriama jokios papildomos vertės, nes darbo užmokesčio sąvoka esanti yra nepakankamai aiški.

Kaip priminta 3 skyriuje, pasiūlymu siekiama sudaryti palankias sąlygas tinkamam vidaus rinkos veikimui, visų pirma sudaryti sąlygas laisvai teikti paslaugas, drauge užtikrinant vienodesnes nacionalinių ir tarpvalstybinių paslaugų teikėjų veiklos sąlygas, adekvačią komandiruočių darbuotojų apsaugą ir komandiruotiems darbuotojams taikomas teisinės sistemos aiškumą ir nuspėjamumą. Komisijos nuomone, šie tikslai yra susiję tarpusavyje ir jų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Jei valstybės narės įgyvendindamos siūlomo teisės akto pakeitimus veiktų pavieniui, nacionaliniu lygmeniu, jų veiksmai galėtų lemti vidaus rinkos fragmentaciją laisvės teikti paslaugas srityje.

Priimdami 1996 m. direktyvą ir – dar kartą – priimdami 2014 m. Direktyvą dėl vykdymo užtikrinimo, Sąjungos teisės aktų leidėjai nusprendė, kad tikslo sudaryti palankesnes sąlygas laisvai teikti paslaugas, drauge užtikrinant vienodesnes nacionalinių ir

tarpvalstybinių paslaugų teikėjų veiklos sąlygas, adekvačią komandiruočių darbuotojų apsaugą, geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Sąjungos lygmens darbuotojų komandiravimo reglamentavimo sistema buvo paskelbta atsižvelgiant į iš esmės tarpvalstybinių darbuotojų komandiravimo pobūdį ir į tai, kad jei valstybės narės veiktų pavieniui, nacionaliniu lygmeniu, jų veiksmai galėtų lemti vidaus rinkos fragmentaciją laisvės teikti paslaugas srityje.

Teikdama pasiūlymą, Komisija sudaro palankesnes sąlygas naudotis SESV 57 straipsnyje nustatytomis teisėmis, pagal kurias bet kuris paslaugų teikėjas gali laikinai vykdyti veiklą valstybėje narėje, kurioje teikiamos paslaugos, tomis pačiomis sąlygomis, kurias toji valstybė taiko savo nacionaliniams subjektams.

Pavieniais valstybių narių veiksmais nebūtų galima pasiekti kito svarbaus tikslo: užtikrinti komandiruotiems darbuotojams taikomos teisinės sistemos teisinį nuoseklumą visoje vidaus rinkoje ir aiškumą, nes tokių darbuotojų apsaugos lygis priklausytų nuo priimančiosios valstybės narės nuostatų. Iš tiesų, faktas, kad Sąjungos lygmens teisinė sistema nėra pakankamai suderinta, reiškia, kad tiek darbuotojams, tiek priimančiosioms įmonėms, tiek laikinojo įdarbinimo įmonėms trūksta žinių apie savo teises.

Dėl pirmiau nurodytų priežasčių, Komisija laikosi nuomonės, kad pasiūlymo tikslų geriausia siekti Sąjungos lygmeniu.

4.2.3. Nepakankamas valstybių narių kompetencijos pripažinimas

Danijos Parlamento teigimu, klausimas dėl subsidiarumo kyla dėl to, kad pasiūlyme – kitaip negu Direktyvoje 96/71/EB – nepateikta aiškios nuorodos į valstybių narių kompetenciją, kiek tai susiję su darbo užmokesčio ir darbo sąlygų apibrėžtimi.

Tačiau Komisijos pasiūlyme visapusiškai ir vienareikšmiškai atsižvelgiama į valstybių narių kompetenciją nustatyti darbo užmokestį ir kitas darbo sąlygas pagal nacionalinę teisę ir praktiką, ir tai aiškiai nurodoma. 12 konstatuojamojoje dalyje patvirtinama, kad „darbo užmokesčio taisyklės valstybės narės nustato pačios pagal savo teisės sistemą ir praktiką“. Be to, teksto, kuriuo iš dalies keičiama 3 straipsnio 1 dalis, pirmoje pastraipoje aiškiai nurodoma, kad komandiruotiems darbuotojams taikomos tokios darbo sąlygos, kokios yra nustatytos tos valstybės narėje, kurioje atliekamas darbas, teisės aktuose ar visuotinai taikomose kolektyvinėse sutartyse. Siūlomuose pakeitimuose darbo užmokestis apibrėžiamas kaip „visi darbo užmokesčio elementai, kurie valstybėje narėje, į kurios teritoriją darbuotojas komandiruotas, laikomi privalomais pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus bei kolektyvines sutartis ar arbitražo sprendimus, kurie buvo paskelbti visuotinai taikytiniais, ir (arba), jei nėra sistemos, pagal kurią kolektyvinės sutartys arba arbitražo sprendimai skelbiami visuotinai taikytiniais, – pagal kitus kolektyvinius susitarimus ar arbitražo sprendimus, kaip nustatyta 8 dalies antroje pastraipoje“.

Taigi, pasiūlyme darbo užmokestis Sąjungos lygmeniu neregamentuojamas ir nenustatomas nei darbo užmokestis, nei jo elementai. Jame tik nurodoma, kad valstybių narių nustatytos privalomos darbo užmokesčio taisyklės turėtų būti nediskriminuojant taikomos tiek vietos, tiek tarpvalstybiniams paslaugų teikėjams ir tiek vietos, tiek komandiruotiems darbuotojams.

Danijos Parlamentas taip pat tvirtina, kad pasiūlymas kelia abejonių dėl valstybių narių kompetencijos nustatyti sąlygas, kurios būtų taikomos per laikinojo įdarbinimo įmonę įdarbintiems darbuotojams. Danijos Parlamentas neginčija Sąjungos veiklos šioje srityje

galimybės ar fakto, kad 1996 m. direktyvoje nustatytos pasirinktinai taikytinos nuostatos pagal pasiūlymą tampa privalomomis. Anot Danijos Parlamento, nacionalinę kompetenciją pažeisti gali aiškios nuorodos į Direktyvos 2008/104/EB 5 straipsnį taikymas.

Siekiant sudaryti palankesnes tarpvalstybinio paslaugų teikimo per laikinojo įdarbinimo įmones sąlygas, drauge užtikrinant vienodas veiklos sąlygas ir adekvačią per agentūras įdarbintų darbuotojų apsaugą, reikėtų užtikrinti, kad tarpvalstybiniais per laikinojo įdarbinimo įmonę įdarbintiems darbuotojams būtų suteiktos tokios pačios Direktyva 2008/104/EB nustatytos teisės, kokios yra suteiktos nacionaliniams per laikinojo įdarbinimo įmonę įdarbintiems darbuotojams. Toks principas nepažeidžia valstybių narių kompetencijos nustatyti tas teises.

4.2.4. Nepakankamas pagrindimas

Keli nacionaliniai parlamentai tvirtino, kad Komisija nesilaiko prie Sutarties pridedamo Protokolo Nr. 2 5 straipsnyje nustatyto reikalavimo¹³, pagal kurį teisės aktų projektai rengiami atsižvelgiant į subsidiarumo ir proporcingumo principus, ir kad aiškinamajame memorandume pateikiamas pagrindimas yra pernelyg aptakus.

Tai paminėjo Bulgarijos Nacionalinė Asamblėja, Čekijos Atstovų Rūmai ir Čekijos Senatas, Kroatijos Parlamentas, Vengrijos Nacionalinė Asamblėja, Latvijos Saeima, Lenkijos Seimas, Rumunijos Senatas ir Slovakijos Respublikos Nacionalinė Taryba.

Vadovaujantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika¹⁴, SESV 296 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta prievolė teisės aktuose nurodyti juos priimti paskatinusias priežastis reiškia, kad atitinkamame akte turėtų būti nurodytos priežastys, dėl kurių institucija priima tą aktą, kad Teismas galėtų vykdyti teisminę kontrolę, o valstybės narės ir piliečiai turėtų galimybę sužinoti sąlygas, kuriomis Sąjungos institucijos pritaikė Sutartį. Tame pačiame sprendime Teismas priėmė implicitinį ir gana ribotą paaiškinimą kaip pakankamą, kad būtų pagrįsta atitiktis subsidiarumo principui. Naujesniame sprendime Teismas aiškiai nurodė, kad tai, ar laikomasi prievolės nurodyti, ar laikomasi subsidiarumo principo, turi būti vertinama ne tik pateikiant nuorodą į ginčijamo teisės akto formuluotę, bet ir atsižvelgiant į jo kontekstą ir atskiro atvejo aplinkybes¹⁵. Visų pirma Teismas nagrinėja, ar Komisijos pasiūlyme ir jo Poveikio vertinimo ataskaitoje pateikta pakankamai informacijos, aiškiai ir vienareikšmiškai parodančios Sąjungos lygmens veiklos, palyginti su valstybių narių lygmens veikla, privalumus¹⁶.

Nagrinėjamu atveju subsidiarumo atžvilgiu aiškinamajame memorandume nurodyta: „Iš dalies pakeisti dabartinę Direktyvą galima tik priimant naują direktyvą.“ Nors tokia

¹³ Protokolo Nr. 2 5 straipsnyje nustatyta, kad „*teisėkūros procedūra priimamų aktų projektai yra pagrindžiami atsižvelgiant į subsidiarumo ir proporcingumo principus. Bet kuriame teisėkūros procedūra priimamo akto projekte turėtų būti išsamus paaiškinimas, leidžiantis įvertinti, ar laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų. Šiame paaiškinyje turėtų būti pateikta informacija, sudaranti galimybę įvertinti jo finansinį poveikį, o jei teikiama direktyva – jos poveikį reglamentavimui, kuris turi būti įgyvendintas valstybėje narėje, prireikus, įskaitant regionų teisės aktus, įvertinimą.*“

¹⁴ Byla C-233/94, *Vokietija / Europos Parlamentas ir Taryba*, EU:C:1997:231, 25 dalis.

¹⁵ Byla C-547/14, *Philip Morris*, EU:C:2016:325, 225 punktas. Taip pat žr. Sprendimą *Estija / Europos Parlamentas ir Taryba*, C 508/13, EU:C:2015:403, 61 punktas.

¹⁶ Byla C-547/14, *Philip Morris*, EU:C:2016:325, 226 punktas.

formuluotė yra aptaki, ji papildoma Direktyvos projekto konstatuojamosiose dalyse ir pridedamoje Poveikio vertinimo ataskaitoje.

Direktyvos projekto konstatuojamosiose dalyse paaiškinama, kodėl reikia imtis Sąjungos lygmens veiksmų, kad būtų pagerinta kai kurių su komandiruotais darbuotojais susijusių nuostatų Sąjungos reglamentavimo sistema.

Kaip nurodyta pirmiau, 12 konstatuojamojoje dalyje paaiškinama, kad „darbo užmokesčio taisyklės valstybės narės nustato pačios pagal savo teisės sistemą ir praktiką“.

Be to, prie pasiūlymo pridedamoje Poveikio vertinimo ataskaitoje subsidiarumo ir proporcingumo principų laikymasis vertinamas išsamiau¹⁷.

Komisija laikosi nuomonės, kad šios informacijos pakanka, kad tiek Sąjungos teisės akto leidėjai, tiek nacionaliniai parlamentai galėtų nustatyti, ar teisės akto projektas atitinka subsidiarumo principą.

5. IŠVADA

Atsižvelgdama į išdėstytas aplinkybes Komisija daro išvadą, kad jos 2016 m. kovo 8 d. pasiūlymas atlikti tikslinę Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo peržiūrą atitinka ES Sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatytą subsidiarumo principą ir kad keisti tą pasiūlymą nėra būtina. Todėl Komisija pasiūlymo nekeičia.

Komisija tęs politinį dialogą su visais nacionaliniais parlamentais apie jų pateiktus argumentus, nesusijusius su atitiktimi subsidiarumo principui, ir yra pasirengusi pradėti diskusijas šiais klausimais su Europos Parlamentu ir Taryba, kad siūloma direktyva būtų priimta.

¹⁷ Ataskaitos 2.6 dalyje nurodoma: „Darbuotojų komandiravimo į kitą valstybę narę reglamentavimo sistema gali būti nustatyta tik ES lygmeniu. Taip siekiama sudaryti palankesnes tarpvalstybinio paslaugų teikimo sąlygas komandiruojant darbuotojus, didinant komandiruotus darbuotojus priimančiose valstybėse narėse taikomų darbo rinkos taisyklių aiškumą ir skaidrumą; užtikrinti vienodas komandiruojančių bendrovių ir vietos bendrovių priimančiojoje valstybėje narėje konkurencijos paslaugų teikimo srityje sąlygas, drauge užtikrinant adekvačią priimančiojoje valstybėje narėje dirbančių komandiruotų darbuotojų apsaugą. ES direktyva siekiama paskatinti laisvę teikti paslaugas tarpvalstybinio mastu, remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 56 straipsniu. Direktyva šiuo metu nustatyta standartizuota ES masto reglamentavimo sistema, kuria nustatomos priimančiosios valstybės narės esminės apsaugos taisyklės, taikytinos komandiruotiems darbuotojams, nepriklausomai nuo jų pobūdžio. Todėl, visapusiškai laikantis subsidiarumo principo, už savo darbo teisės nustatymą, darbo užmokesčio nustatymo sistemų rengimą ir darbo užmokesčio bei jo sudedamųjų dalių lygio nustatymą, laikantis nacionalinės teisės ir praktikos ir toliau yra atsako valstybės narės ir atitinkamo lygmens socialiniai partneriai. Numatoma iniciatyva šių aspektų nekeičia. Taigi, laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų ir nepažeidžiama nacionalinių institucijų ir socialinių partnerių kompetencija“.